

Pasaulyje žinomiausios škotiško viskio daryklos:

Aberlour (Speyside),
 Ardbeg (Islay),
 Arran (Isle of Arran),
 Auchentoshan (Lowland),
 Benromach (Speyside),
 Bladnoch (Lowland),
 Bowmore (Islay),
 Glenfarclas (Speyside),
 Glen Scotia (Campbeltown),
 Highland Park (Orkney islands),
 Jura (Isle of Jura),
 Laphroaig (Islay),
 Scapa (Orkney islands),
 Springbank (Campbeltown),
 Talisker (Isle of Skye),
 The Macallan (Speyside),
 Tobermory (Isle of Mull) ir kt.

„Cognac boutique“ parduotuvėse rasite ne tik paminėtų daryklų, bet ir kitų gamintojų viskius:

Gordon & MacPhail,
 Duncan Taylor,
 Douglas Laig & Co,
 Kinclaith,
 Interleven,
 Caperdonish,
 Ayshire,
 Pittyvaich,
 Galore whisky ir kt.

„Cognac boutique“ parduotuvės:
 Etmonų g. 4, VILNIUS.
 Tel. +370 5 263 99 64
 Vilniaus g. 34, KAUNAS.
 Tel. +370 37 200312
 El. paštas: info@cognac.lt

VISKIS

Kažin ar šiandien galima tiksliai sužinoti, kaip atsirado viskis – gėrimas, kuris sudaro beveik penktadalį kasmet planetoje suvartojamų alkoholinių gėrimų. Specifinį skonį turintis gėrimas siejamas su Škotija, tačiau kildinamas iš Airijos. Spėliojama, kad klajojantys vienuoliai spirito varymo meno kadaise išmoko iš arabų, anuomet stiprų alkoholį naudojusią kvėpalų gamyboje.

Nida Degutienė.
 Nuotraukos – Redos Mickevičiūtės.

Viskis – ne tik Škotijos gėrimas

Iš pradžių viskis, arba *uisce beatha* (liet. – gyvybės vanduo), Airijoje buvo naudojamas tik vaistams. Kiek vėliau jis tapo skolų apmokėjimo priemone. Prieš penkis šimtus metų airių vienuoliai misionieriai į Škotiją atvežė ir viskio distiliavimo praktiką. Kas galėjo pamanyti, kad praėjus keliems šimtams metų airiai skaudžiai pralaimės konkurencinėje kovoje ir viskis taps išskirtinai su Škotija tapatinamu gėrimu, atpažįstamu visame pasaulyje.

Škotijoje, savo dydžiu ne itin lenkiančioje Lietuva, veikia beveik šimtas viskio daryklų, išsibarsčiusių po visą šalies teritoriją. Kiekvienas regionas su ten vyraujančiomis klimatinėmis sąlygomis, kiekviena viskio

darykla gamyboje naudoja savitą technologiją džiovindama miežius, distiliuodama spiritą, įrengdama rūsius, parinkdama tyrą vandenį ir statines alkoholiniam gėrimui brandinti. Ir visa tai kiekvieną produktą daro išskirtinį.

Šiandien viskis gaminamas ne tik iš miežių ir ne tik Škotijoje ar Airijoje. Amerikiečių „prekių ženklų“ jau seniai įvardijamas burbonas (kukurūzų viskis), Kanada didžiuojasi rugių viskiu, o japonai prieš šimtmetį pradėjo viskį gaminti iš ryžių.

Viskį gali pagaminti bet kas?

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad viskį pagaminti gali bet kas: tereikia grūdų, vandens ir gėrimui brandinti tinkamų ąžuolo

Kiekvieno skoniui, kiekvienai progai!

statinių. Populiariausio pasaulyje – škotiško viskio – gamintojai savo gamybos technologiją dar praėjusiam šimtmečiuje uoliai įtvirtino įstatymais, tačiau iki šiandien nesibaigiantys eksperimentai kasmet pristato šio gėrimo mėgėjams vis naujų produktų ir vilioja pažvelgti į viskio pasaulio įdomybes.

„Single malt“ – prabangus produktas

Maišytą (*blended*) viskį daugiausia sudaro grūdų spiritas. Grūdų spirito skonis ne toks intensyvus kaip iš daigintų miežių gaminamo spirito. Todėl gaminant maišytą viskį išraiškesniam gėrimo skoniui išgauti pridedama nuo 10 iki 60 proc. salyklinio viskio. Taisyklė paprasta: kuo daugiau salyklinio viskio pridedama, tuo gėrimas įdomesnis, drauge ir brangesnis.

Tiesa, škotai viskį gamina ir iš grūdų (*grain whisky* – *Carsebridge*, *Cameronbridge* ir kitos daryklos) – miežių ir kitų rūšių – tačiau jo dažniausiai neparduoda, o maišo su salykliniais viskiais. Gaminant grūdų viskį paprastai atliekama vienguba distiliacija. Vienos daryklos grūdinis spiritas vadinamas *single grain*.

„Škotiško ir kanadietiško viskio etiketėje rašoma WHISKY, airiško – WHISKEY, amerikietiško – BOURBON arba TENNESSEE WHISKEY.“

Devyniuose iš dešimties pasaulyje suvartojamų škotiško viskio butelių – palyginti pigus maišytas, dažnai neišrankiai masinei publikai skirtas viskis (*Ballantines*, *Johnnie Walker* ir kt.), o kur kas brandesnis, prabangesnis ir įdomesnis – vieno salyklo (*single malt*) gėrimas. Vieno salyklo škotiškas viskis nemišomas su jokių kitų grūdų spiritu ar grynu distiliuotu alkoholiu, be to, jis gaminamas iš daigintų miežių ir tik vienoje darykloje. Jeigu maišomi skirtingų daryklų salykliniai viskiai, toks gėrimas vadinamas *vatted malt*.

Atrodytų, tiek išmanymo ir pakaktų norint pasijusti tikrais škotiško viskio žino-

vais. Tačiau tai tik sausa bazinė informacija įvadui į *single malt* viskio pasaulį. Nuo čia prasideda tikri įdomumai: kiekviena iš tolesnių viskio gamybos stadijų išsiskiria unikaliomis tradicijomis, meistrų išmone ir šimtmečius kruopščiai saugoma receptūra. Kviečiu patogiai įsitaisyti ir mintimis leistis į kelionę po legendines Škotijos viskio daryklas.

Salyklinio viskio gamyba

Salyklinio viskio gamybos procesas visoje Škotijoje gana standartinis: iš pradžių plieniniuose induose išmirkę miežiai daiginami, vėliau jie džiovinami specialiose krosnyse. Taip paruošti grūdai malami, maišomi su karštu vandeniu naudojant mieles ir kurį laiką fermentuojami medinėse statinėse. Fermentacijai pasibaigus prasideda distiliacijos procesas. Per du distiliavimo etapus gaunamas švarus ne stipresnis kaip 94,8 proc. spiritas. Distiliuotas spiritas pilamas į rinktines ąžuolo statines ir paliekamas bręsti mažiausiai trejus metus.

Viskio rūšys

Kaip susigaudyti škotiško viskio, gaminamo daugiau nei 2,5 tūkstančių skirtingų prekių ženklų, jūroje? Žinomas viskio ekspertas Jimas Murray kasmet išragauja apie tūkstantį viskio rūšių ir savo vertinimus paties sukurtoje skalėje pateikia vadinamojoje „Viskio biblijoje“. Kitoje literatūroje (Michaelis Jacksonas, *Malt Whisky Companion*; Michaelis Jacksonas, *Whisky. The Definitive world guide*; Davidas Wishartas, *Whisky classified* ir kt.) galima aptikti vaizdžius žemėlapius ir diagramas, atspindinčias viskio skonių įvairovę ir tarpusavio sąsajas. Tačiau pradedantiems domėtis škotiško viskio ypatumais siūlome susipažinti su kai kuriais gamybos subtilumais, šalies geografijos ir klimato veiksniais, lemiančiais gėrimo savitumą, o dažnai net unikalumą.

Kiekviename regione – skirtingas viskis

Pirmasis elementas, lemiantis gėrimo savybes, yra šalies geografija. Pietinėje Škotijos dalyje esančiame Lowlando regione gaminami itin švelnūs, rafinuoti, airiškus primenantys viskiai. Didžiausio – Highlando – regiono šiaurėje esančiame Speyside veikia daugiau nei pusė Škotijos viskio daryklų ir čia gaminami viskiai pasižymi itin didele skonių įvairove. O Škotijos sa-

BENROMACH

Benromach viskio namai įkurti 1898 metais. Tai unikalus gamintojas, išlaikęs senąsias viskio brandinimo tradicijas bei sugebėjęs jas suderinti su šiuolaikiniais škotiško viskio gamybos ypatumais. Išskirtinei gėrimų kokybei ir aromatams išgauti jis naudoja švariausią šaltinio vandenį iš Romach Hills vietovės ir visus gėrimus brandina ąžuolo statinėse.

BENROMACH viskių asortimentas:

Benromach 22 Years Old Finished in Port Pipes, Benromach 25 Years Old, Benromach Classic 55 Years Old Benromach 1968, Benromach Cask Strength 1980, Benromach Organic, Benromach Peat Smoke, Benromach Sassaicaia Wood Finish, Benromach Traditional.

„Cognac boutique“ parduotuvės:
 Etmonų g. 4, VILNIUS.
 Tel. +370 5 263 99 64
 Vilniaus g. 34, KAUNAS.
 Tel. +370 37 200312
 El. paštas: info@cognac.lt

Glenfarclas

GLENFARCLAS

Šie išskirtiniai viskio namai įkurti 1865 metais Speyside regione iki šių dienų priklauso Grants šeimai. Tai jau 6-oji karta, gaminanti ypatingos kokybės gėrimą, kuris atspindi visas škotiško viskio tradicijas ir vertybes. Unikalus gamintojas nuolat ieško įvairiausių viskio skonų, aromatų bei vertybių išraiškų.

GLENFARCLAS viskių asortimentas: *Glenfarclas 8 Years Old, Glenfarclas 8 years Old, Glenfarclas 10 Years Old, Glenfarclas 105 Cash Strength 10 Years Old, Glenfarclas 12 Years Old, Glenfarclas 15 Years Old, Glenfarclas 17 Years Old, Glenfarclas 21 Years Old, Glenfarclas 25 Years Old, Glenfarclas 30 Years Old, Glenfarclas 40 Years Old Millennium Edition, Glenfarclas 50 Years Old.*

„Cognac boutique“ parduotuvės:
Etmonų g. 4, VILNIUS.
Tel. +370 5 263 99 64
Vilniaus g. 34, KAUNAS.
Tel. +370 37 200312
El. paštas: info@cognac.lt

Kiekvieno skoniui,

kiekvienai progai!

lose brandintas gėrimas nesunkiai atpažįstamas: čia dominuoja aitrūs dūminiai ir medicininis preparatus primenantys aromatai. Campbeltowne gaminamiems gėrimams būdingas sūrumas ir žoliniai aromatai.

Štai čia išryškėja škotiško viskio subtilybės: tie gamintojai, kurie džiovindami miežius krosnis kuria durpėmis, išgauna savią, gana aitrų dūmų skonį. Intensyviausiais dūminiais skoniais, dažnam primenančiais medicininės paskirties patalpas, pasižymi Škotijos vakaruose esančios Islay salos viskiai. Tai sunkiausi, sūriausi ir durpiškiausi gėrimai (*Lagavulin, Bunnahabhain, Adberg, Laphroaig*). O Lowlande gaminamam slyklui durpės nenaudojamos, todėl čia distiliuoti viskiai mažiausiai aitrūs, jie išsiskiria žoliniais skoniais ir kvapais (*Auchentoshan, Blandnoch* ir kt). Kiekvienoje kitoje saloje – *Isle of Mull, Isle of Aran, Isle of Skye, Orkney Islands, Isle of Jura* – išgaunami tik šiai vietai būdingi auksaspalvio gėrimo aromatai.

„Vintage“ kolekcijos

Kai kurie viskio gamintojai, norėdami pateikti atskirų metų derliui būdingus ypatumus, gamina vadinamojo *vintage* viskio serijas: kasmet gėrimo gamybai naudojamas tik tais konkrečiais metais distiliuotas miežių slyklas. Žymiausi *vintage* meistrai – *Macallan* šeima – didžiuojasi analogų neturinčia serija, kurios seniausias gėrimas – net 1926-ųjų metų viskis! Įspūdinga *Macallan* viskio kolekcija puošia ir J. Kabašinsko „Konjako namų“ lentynas: čia viskio gurmanai gali įsigyti 1937–1974-aisiais metais pažymėtų *Macallan vintage* butelių. Vos prieš keletą savaičių į Lietuvą atvyko dar viena įspūdinga siunta: retų gėrimų mėgė-

jai „Konjako namuose“ įvertins viskio daryklos *Glenfarclas* šeimos kolekcinis *vintage* 1952–1994 metų butelius.

Kartais ant viskio butelio etiketės galima perskaityti *single cask* žymą. Tai reiškia, kad į butelį buvo supiltas tik vienoje statinėje brandintas gėrimas. Statinės numeris, distiliavimo data, taip pat išpilstytų butelių skaičius nurodomas gėrimo etiketėje, o viskio ekspertai gali lyginti to paties derliaus, tačiau skirtingose viskio daryklos statinėse subrandintą gėrimą: juk skonį gali nulemti net vieta, kurioje buvo laikoma statinė!

Įdomiausia – baigiamoji stadija

Salyklinis viskis paprastai brandinamas vienos rūšies ąžuolinėse statinėse. Tai svarbiausia viskio gamybos stadija, daugiausia lemianti gėrimo kokybę. Škotijos įstatymai numato minimalų trejų metų gėrimo brandinimo terminą, o viskio stiprumas turi siekti bent 40 proc. „Kuo trumpesnis brandinimo procesas, tuo gėrimas lengvesnis, labiau jaučiamas aitrus jo aromatas. O ilgiau išlaikyto viskio aromatą dažnas supainiotų su prancūziško konjako skoniais“, – pasakoja J. Kabašinskas, Lietuvoje atsivaujantis viskio darykloms *Benromach* ir *Glenfarclas* bei nepriklausomiems išpilstytojams *Duncan Taylor* ir *Gordon & MacPhail*.

Jei etiketėje pamatysite *natural strenght* žymą, tikėkitės ragauti stipresnį nei įprasta viskį: šio gėrimo stiprumas (60 proc. ir daugiau) buvo išgautas per ilgą laiką, natūraliai gėrimui bręstant, o ne atskiedžiant vandeniu. Pono J. Kabašinsko *butike* natūralaus stiprumo viskis – net keturiasdešimtyje skirtingų rūšių butelių. Stengiantis išlaikyti tokio viskio skonį ir kvapą jis retai

filtruojamas įprastu būdu. Tad gėrimui pastovėjus vėsioje temperatūroje butelyje gali pasirodyti nuosėdos.

Yra vienas momentas, traukiantis viskio gamintojus eksperimentuoti, o gėrimo mėgėjus atrasti vis naujas salyklinio viskio subtilybes. Tai baigiamoji viskio brandinimo stadija. Ilgus metus daryklų rūsiuose išlaikytas gėrimas baigiamajame etape perpilamas į statines, kuriose iki tol buvo brandintas kitos rūšies gėrimas: *bordeaux* ar *porto* vynas, konjakas, romas. Baigiamąjo etapo metu (per 6–24 mėnesius) parinkta statinė nulemia viskio spalvą, aromatą ir skonį. Todėl perkant salyklinį viskį visuomet pasidomėkite, kokioje statinėje jis buvo brandintas (*woodfinish, sherry, porto, madeira, marsala*).

Nepriklausomi išpilstytojai

Šiandien tik nedaugelis škotiško viskio daryklų pačios ir distiliuoja, ir brandina, ir pilsto nacionaliniu vadinamą gėrimą. Kur kas daugiau gamintojų superka kruopščiai atrinktą spiritą ir specializuojasi tik jį brandindami ir išpilstydami. Vienas didžiausių nepriklausomų gamintojų (*independent bottlers*) – *Gordon & MacPhail* – savo veiklos istoriją skaičiuojantis nuo XVIII amžiaus pabaigos. Tai seniausia Škotijos viskio kompanija ir vienintelė šalyje, vis dar esanti patikimose šeimos rankose. Savo rūsiuose *Gordon & MacPhail* saugo itin retų gėrimų ekspozitatus. Kai kurie iki šiandien brandinami viskiai buvo distiliuoti jau seniai neveikiančiose Škotijos spirito daryklose. Prieš keletą metų tapę spirito daryklos *Benromach* dalimi, *Gordon & MacPhail* pasauliui pristatė tikrą staigmeną – ekologinę viskį *Benromach Original*.

Būdami tikrais viskio ekspertais nepri-

klausomi išpilstytojai rinkai siūlo ištisas viskio serijas. Pavyzdžiui, norintiems geriau pažinti skirtingų regionų, skirtingose statinėse brandintus viskius siūloma „Žinovo pasirinkimo“ (*Connoisseurs' choice*) serija: į ją įtraukti gėrimai – tarsi ryškiausi įvairių škotiško viskio atspalvių pavyzdžiai. Praėjusiais metais pripažinta geriausia nepriklausomo išpilstytojo kompanija – *Duncan Taylor* – sukūrė keletą unikalių ir ypač retų viskių serijų: *Rare old grain collection, Rarest of the rare collection, NC 2 cask strength collection, Whisky galore collection*.

Neegzistuojančios daryklos

Viskio kolekcininkų akys vis dažniau krypsta į jau neegzistuojančių Škotijos daryklų gėrimus. Dėl sudėtingų ekonominių ir politinių sąlygų per pastaruosius keliasdešimt metų daugiau nei pusšimtis senas tradicijas turinčių daryklų buvo priverstos sustabdyti veiklą, o kai kurios išvis išnyko iš škotiško viskio žemėlapiu. Kai kurių nepriklausomų gamintojų rūsiuose išliko „mirusių“ daryklų gėrimų atsargos, o viso pasaulio viskio gurmanų susidomėjimas ir gėrimų vertė auga kasmet. Specializuotoje J. Kabašinsko gėrimų parduotuvėje galima surasti jau seniai negaminamo *Glen Mhor, Imperial, Pittyvaich, Rosebank, Inverleven, Kinlaith* ir kitų daryklų viskio. Kai kurių neegzistuojančių viskio daryklų prekių ženklų butelius nesunku atskirti iš neįprastos – ovalo formos – butelio etiketės: *Pittyvaich 1979 Single Malt Scotch Whisky, Glencairg 1974 Single Malt Scotch Whisky, Caperdonich 1973 (33YO) Single Malt Speyside Scotch Whisky, Kinlaith 36 YO Scotch Whisky, Aysbire 1973 Single Malt Scotch Whisky, Linlithgow 23 YO Single Malt Scotch Whisky...*

MACALLAN

Nuo 1824 metų veikiantys *Macallan* viskio namai visame pasaulyje žinomi dėl unikalių retų gėrimų kolekcijos. Aukščiausios kokybės *Macallan single malt* viskiai – tarytum atskaitos skalė visiems kitiems škotiškiems viskiams. Telkdami didžiausią dėmesį gėrimų aromatams, natūraliai spalvai ir savitam stiliui, *Macallan* pristato ekspertų įvertinto viskio rečiausius ir vertingiausius egzempliorius.

MACALLAN viskių asortimentas: *The Macallan 1937, The Macallan 1940 (37 Years Old), The Macallan 1951 (51 Years Old), The Macallan 1955 (46 Years Old), The Macallan 1958 (43 Years Old), The Macallan 1968 (34 Years Old), The Macallan 1969 (32 Years Old), The Macallan 1970 (32 Years Old), The Macallan 1971 (30 Years Old), The Macallan 1974 (30 YO) ir kt.*

„Cognac boutique“ parduotuvės:
Etmonų g. 4, VILNIUS.
Tel. +370 5 263 99 64
Vilniaus g. 34, KAUNAS.
Tel. +370 37 200312
El. paštas: info@cognac.lt

